

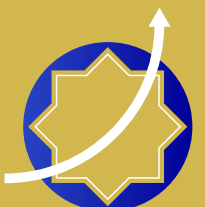
دیدهبان تحریم

ماهنامه‌ی رصد و تحلیل تحریم

شماره بیست و پنج

تیر | ۱۴۰۵

مرکز تحلیل
راهبردی و بین الملل

فهرست

- ۱ سخن سردبیر
 - ۲ برخی از وقایع ماه گذشته در یک نگاه
 - ۳ اخبار تحریمی حوزه ایران
 - ۱۱ ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
 - ۱۳ اخبار تحریمی حوزه چین
 - ۲۳ چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
 - ۲۵ اخبار تحریمی حوزه روسیه
 - ۳۳ روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده
-

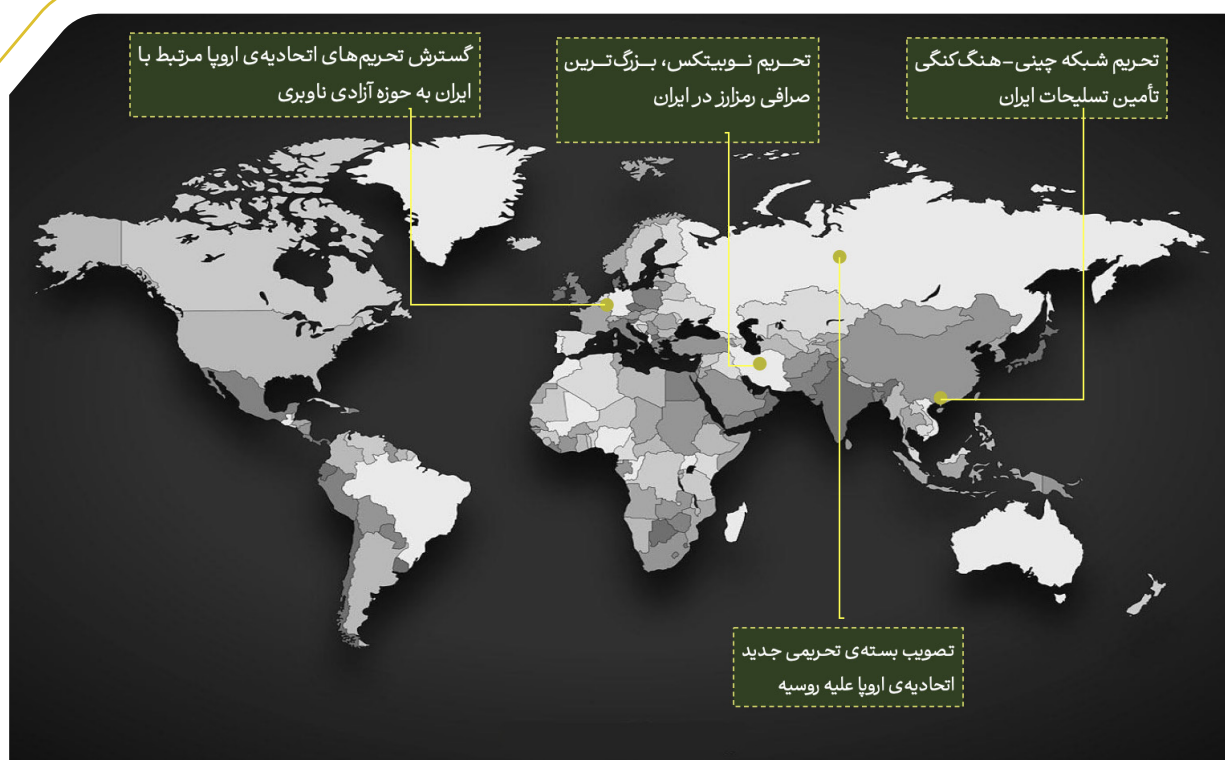
سختن سردبیر

در حالی که تحولات سیاسی و امنیتی جهان با شتابی کم سابقه در حال تغییر است، مرور کنش های تحریمی آمریکا نشان می دهد در دوره ای قرار داریم که در آن، بیش از آن که شاهد موجی از تحریم های جدید و پرتعداد باشیم (البته به استثنای ایران)، شاهد تلاش برای بازآرایی و تثبیت ابزارهای فشار هستیم. در این شماره نیز تلاش کرده ایم فراتر از فهرست کردن اقدامات تحریمی، منطق حاکم بر این تحولات را بررسی کنیم. تحلیل کارشناسان دیده بان تحریم نشان می دهد تحریم ها بیش از گذشته به ابزاری برای شکل دهی به رقابت های بلندمدت ژئوپلیتیکی، بازطراحی زنجیره های تأمین، مهندسی وابستگی های اقتصادی و تقویت اهرم های مذاکراتی تبدیل شده اند.

در پرونده ای ایران، روند تحکیم معماری حقوقی تحریم ها، تمرکز بر شبکه های مالی پنهان و زنجیره های تأمین دفاعی و تلاش واشینگتن برای حفظ و تقویت اهرم های فشار در آستانه ای مذاکرات احتمالی را بررسی کرده ایم. در پرونده ای چین، نشان داده ایم که آرامش نسبی در روابط پکن و واشینگتن، بیش از آن که نشانه ای کاهش رقابت باشد، فرصتی برای بازآرایی زنجیره های تأمین، توسعه ای ابزارهای تحریمی و تقویت اهرم های متقابل دو طرف است. در پرونده ای روسیه نیز ضمن مرور تحولات جنگ و آثار آن بر درآمدهای ناشی از صادرات انرژی، به تداوم روند فاصله گرفتن اقتصاد این کشور از نظام مالی متعارف و پیامدهای آن برای آینده ای تحریم ها پرداخته ایم. آن چه این سه پرونده را به یک دیگر پیوند می دهد، حرکت تدریجی رقابت های تحریمی از اقدامات مقطعی به سمت رقابت های ساختاری و بلندمدت است. شناخت این روند کمک شایانی به تحلیل مسیر آینده ای سیاست تحریمی آمریکا و واکنش بازیگران هدف می کند. امیدواریم گزارش های این شماره نیز، همچون شماره های پیشین، تصویری دقیق از تحولات یک ماه گذشته و درکی روشن تر از روندهای پیش رو در اختیار مخاطبان گرامی قرار دهد. با ما هم راه باشید.

♦ برخی از وقایع ماه گذشته در یک نگاه

♦ چارچوب حقوقی جدید اتحادیه اروپا علیه ایران:

گسترش تحریم‌های اروپایی مرتبط با ایران به حوزه آزادی ناوبری

شورای اتحادیه اروپا در یک خرداد ۱۴۰۵ (۲۲ مه ۲۰۲۶) دامنه چارچوب حقوقی تحریم‌های خود علیه ایران را گسترش داد تا علاوه بر موضوع حمایت نظامی تهران از روسیه و گروه‌های مسلح در جنوب غرب آسیا و منطقه دریای سرخ، افراد و نهادهای مرتبط با اقدامات و سیاست‌های ایران که از نگاه بروکسل آزادی کشتیرانی و عبور قانونی از تنگه هرمز را تهدید می‌کنند نیز هدف قرار گیرند. این تصمیم در اجرای توافق سیاسی حاصل شده در نشست وزیران خارجه اتحادیه اروپا در یک اردیبهشت ۱۴۰۵ (۲۱ آوریل ۲۰۲۶) اتخاذ شد.

شورای اتحادیه اروپا مدعی شد اقدامات ایران علیه کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز با حقوق بین‌الملل مغایرت دارد و حقوق شناخته شده عبور ترانزیتی و عبور بی‌ضرر از تنگه‌های بین‌المللی را نقض می‌کند. بر اساس چارچوب اصلاح شده، اتحادیه اروپا قادر خواهد بود در واکنش به اقداماتی که آزادی کشتیرانی در تنگه هرمز را تضعیف می‌کند، تحریم‌های جدیدی از جمله ممنوعیت سفر و مسدودسازی دارایی‌ها را علیه افراد و نهادهای مرتبط اعمال کند.

شورای اتحادیه اروپا یادآور شد که این چارچوب تحریمی نخستین بار در ۲۹ تیر ۱۴۰۲ (۲۰ ژوئیه ۲۰۲۳) در ارتباط با حمایت نظامی ایران از روسیه ایجاد شد و سپس در ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۳ (۱۴ مه ۲۰۲۴) به دلیل حمایت ایران از گروه‌های مسلح در جنوب غرب آسیا و منطقه دریای سرخ و حملات موشکی و پهپادی ایران علیه رژیم صهیونیستی در آوریل ۲۰۲۴ گسترش یافت. این شورا همچنین به بیانیه‌های ۲۸ اسفند ۱۴۰۴ (۱۹ مارس ۲۰۲۶) و ۲۰ فروردین ۱۴۰۵ (۹ آوریل ۲۰۲۶) درباره لزوم تضمین امنیت دریایی و آزادی کشتیرانی در تنگه هرمز اشاره کرد.

شماره خبر: ۲۹۰۱ تاریخ انتشار خبر: یک خرداد ۱۴۰۵ (۲۲ مه ۲۰۲۶)

برچسب: اتحادیه اروپا، چارچوب حقوقی، تنگه هرمز، امنیت دریانوردی

◆ تحریم نهاد مرتبط با کنترل تهران بر تردد تنگه هرمز: اقدام آمریکا برای محدودسازی نقش منطقه‌ای ایران

وزارت خزانه‌داری در ششم خرداد ۱۴۰۵ (۲۷ مه ۲۰۲۶) «نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس» را به اتهام ارتباط با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و تلاش برای دریافت عوارض از کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی مدعی شد این نهاد بخشی از سازوکاری تحت کنترل ایران برای کسب درآمد از کشتیرانی بین‌المللی است و هرگونه همکاری با آن می‌تواند افراد و شرکت‌ها را در معرض تحریم‌های آمریکا قرار دهد.

«اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری در این رابطه با اشاره به کارزار موسوم به «خشم اقتصادی» ادعا کرد فشارهای مالی واشنگتن، حکومت ایران را با کمبود منابع مالی مواجه کرده و درآمدهای مورد استفاده برای برنامه‌های تسلیحاتی، هسته‌ای و گروه‌های هم‌پیمان ایران را هدف قرار داده است. وی همچنین تأکید کرد آمریکا به دنبال محدود کردن شبکه کشتی‌ها، واسطه‌ها و خریداران مرتبط با صادرات نفت ایران خواهد بود.

وزارت خزانه‌داری آمریکا اعلام کرد این اقدام در چارچوب فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ و یادداشت ریاست جمهوری امنیت ملی شماره دو برای اعمال فشار حداکثری علیه ایران انجام شده است. این نهاد همچنین نسبت به هرگونه پرداخت عوارض، ارائه اطلاعات حساس کشتی‌ها یا همکاری مالی با درخواست‌های مرتبط با عبور از تنگه هرمز هشدار داد و تأکید کرد اشخاص، شرکت‌ها و مؤسسات مالی خارجی که در تجارت نفت یا سایر مبادلات مرتبط با ایران مشارکت کنند، ممکن است در معرض تحریم‌های ثانویه آمریکا قرار گیرند.

شماره خبر: ۲۹۰۲ تاریخ انتشار خبر: ششم خرداد ۱۴۰۵ (۲۷ مه ۲۰۲۶)
برچسب: جنگ اقتصادی، نهاد مدیریت آبراه خلیج فارس، تنگه هرمز، عوارض

♦ حرکت واشنگتن در مسیر مسدودسازی اقتصاد ایران:

از تحریم فروش نفت تا مقابله با شبکه‌های مالی و رمزارزی

وزارت خزانه‌داری در هفتم خرداد ۱۴۰۵ (۲۸ مه ۲۰۲۶) از اعمال دور جدیدی از تحریم‌ها علیه فروش نفت نظامی ایران خبر داد و اعلام کرد این اقدام با هدف جلوگیری از تأمین مالی بازسازی توان نظامی حکومت ایران و کاهش منابع مالی مورد استفاده برای تهدید آمریکا و شرکایش در جنوب غرب آسیا انجام شده است. این نهاد مدعی شد نیروهای نظامی ایران از طریق شبکه‌ای از شرکت‌های پوششی و فروش نفت خام ایران، منابع مالی مورد نیاز خود را تأمین می‌کنند.

«اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری آمریکا با اعلام تداوم سیاست فشار حداکثری علیه ایران، مدعی شد واشنگتن اجازه نخواهد داد حکومت ایران از درآمدهای نفتی برای بازسازی توانمندی‌های نظامی خود استفاده کند. وزارت خزانه‌داری آمریکا همچنین اعلام کرد این اقدامات در چارچوب فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ و کارزار «خشم اقتصادی» و در راستای اجرای یادداشت ریاست جمهوری امنیت ملی شماره ۲ برای تشدید فشار اقتصادی علیه ایران صورت گرفته است.

وزارت خزانه‌داری آمریکا همچنین اعلام کرد برنامه «پاداش برای عدالت» وزارت خارجه آمریکا تا سقف ۱۵ میلیون دلار برای دریافت اطلاعات درباره سازوکارهای مالی سپاه پاسداران جایزه تعیین کرده است. این نهاد همچنین با اشاره به اقدامات اخیر خود علیه شبکه‌های بانکداری سایه، ناوگان نفتکش‌های مرتبط با صادرات نفت ایران و دارایی‌های دیجیتال، اعلام کرد در شش خرداد ۱۴۰۵ (۲۷ مه ۲۰۲۶) نهادی موسوم به «سازمان تنگه خلیج فارس» را به اتهام ارتباط با سپاه پاسداران و اخاذی از کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز تحریم کرده و نسبت به هرگونه پرداخت عوارض یا همکاری مالی با ایران در این زمینه هشدار داده است.

شماره خبر: ۲۹۰۳ تاریخ انتشار خبر: هفتم خرداد ۱۴۰۵ (۲۸ مه ۲۰۲۶)

برچسب: فروش نفت، خشم اقتصادی، اوفک، پاداش برای عدالت

♦ هدف‌گیری عملیات شرکت‌های پوششی ایرانی در جعل هویت تجاری:

تحریم جدید آمریکا علیه شبکه ایرانی تأمین تجهیزات نظامی

وزارت خزانه‌داری در هشت خرداد ۱۴۰۵ (۲۹ مه ۲۰۲۶) در چارچوب کارزار موسوم به «خشم اقتصادی» و با هماهنگی وزارت بازرگانی و دفتر میدانی اف‌بی‌آی در لس‌آنجلس، یک شبکه مستقر در ایران را به اتهام فریب و جعل هویت شرکت‌های آمریکایی برای خرید کالاهای دارای محدودیت جهت تأمین نیازهای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی اعلام کرد این نهادها در زنجیره تأمین تجهیزات نظامی و پشتیبانی از زیرساخت دفاعی ایران نقش داشته‌اند.

«اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری در این رابطه اظهار داشت تلاش‌های این شبکه برای فریب شرکت‌های آمریکایی نشان‌دهنده سطح بالای پیچیدگی فعالیت‌های تأمین تجهیزات نظامی ایران است و واشنگتن از همه ابزارهای موجود برای قطع دسترسی حکومت ایران به نظام مالی جهانی استفاده خواهد کرد. وی همچنین تأکید کرد این اقدامات در ادامه سیاست فشار حداکثری و هدف‌گیری ساختارهای پشتیبانی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی انجام می‌شود.

وزارت خزانه‌داری اعلام کرد این تحریم‌ها بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۲۲۴ و در ارتباط با اقدامات پیشین علیه وزارت دفاع ایران و نیروی قدس سپاه پاسداران اعمال شده است. هم‌زمان، برنامه «پاداش برای عدالت» وزارت خارجه آمریکا تا سقف ۱۵ میلیون دلار برای ارائه اطلاعات درباره سازوکارهای مالی سپاه پاسداران جایزه تعیین کرده و وزارت خزانه‌داری آمریکا نیز هشدار داده است هر فرد یا نهادی که در تأمین کالا، خدمات یا مسیرهای مالی مرتبط با بخش نظامی ایران نقش داشته باشد، ممکن است در معرض تحریم‌های ثانویه قرار گیرد.

شماره خبر: ۲۹۰۴ تاریخ انتشار خبر: هشت خرداد ۱۴۰۵ (۲۹ مه ۲۰۲۶)
برچسب: تأمین تسلیحات، خشم اقتصادی، وزارت دفاع، پاداش برای عدالت

♦ تحریم بزرگ‌ترین صرافی رمزارز در ایران:

تحریم نوبیتکس و شبکه‌های مالی دیجیتال مرتبط با سپاه

وزارت خزانه‌داری در ۱۲ خرداد ۱۴۰۵ (دوم ژوئن ۲۰۲۶) صرافی «نوبیتکس» را به عنوان بزرگ‌ترین پلتفرم تبادل دارایی دیجیتال در ایران، به همراه سه صرافی دیگر در چارچوب کارزار «خشم اقتصادی» و با هدف مقابله با شبکه‌های مالی مرتبط با حکومت ایران تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی اعلام کرد این نهادها در تسهیل انتقال دارایی‌های دیجیتال، دور زدن تحریم‌ها و تأمین مالی فعالیت‌های مرتبط با سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نقش داشته‌اند.

«اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری مدعی شد حکومت ایران از فناوری‌های دارایی دیجیتال برای فرار از تحریم‌ها، انتقال ثروت به خارج و تأمین منابع مالی فعالیت‌های غیرقانونی استفاده می‌کند و این روند نشان‌دهنده موفقیت کارزار فشار حداکثری آمریکا است. وی تأکید کرد واشنگتن در ادامه سیاست «خشم اقتصادی» تمامی مسیرهای مالی از نظام بانکی تا دارایی‌های دیجیتال را برای قطع دسترسی حکومت ایران هدف قرار می‌دهد.

وزارت خزانه‌داری همچنین اعلام نمود این اقدام بر اساس فرمان‌های اجرایی ۱۳۲۲۴ و ۱۳۹۰۲ و در چارچوب سیاست فشار حداکثری علیه ایران انجام شده است. این نهاد همچنین اظهار داشت صرافی نوبیتکس نقش قابل توجهی در جابه‌جایی بخش بزرگی از تراکنش‌های دارایی دیجیتال ایران داشته و در برخی موارد به انتقال منابع مالی مرتبط با سپاه پاسداران و نهادهای امنیتی ایران کمک کرده است و هشدار داد هرگونه همکاری با این شبکه‌ها می‌تواند افراد و مؤسسات مالی را در معرض تحریم‌های آمریکا قرار دهد.

شماره خبر: ۲۹۰۵ تاریخ انتشار خبر: ۱۲ خرداد ۱۴۰۵ (دوم ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: نوبیتکس، خشم اقتصادی، سپاه پاسداران، ارز دیجیتال

♦ هدف قرار دادن مسیرهای پنهان صادرات گاز مایع ایران:

دور تازه تحریم‌ها علیه تجارت انرژی کشورمان

وزارت خزانه‌داری آمریکا در ۱۵ خرداد ۱۴۰۵ (۵ ژوئن ۲۰۲۶) شبکه‌ای از افراد، شرکت‌ها و کشتی‌ها را به اتهام انتقال صدها میلیون دلار گاز مایع (LPG) با منشأ ایران و با پوشش جعلی عمانی به بازارهای جنوب و شرق آسیا تحریم کرد. به ادعای دفتر پایش دارایی‌های خارجی، این شبکه از شرکت‌های پوششی در امارات متحده عربی و چین، حساب‌های بانکی خارجی و ناوگان سایه ایران برای پنهان‌سازی منشأ واقعی محموله‌ها و دور زدن تحریم‌ها استفاده کرده است.

وزارت خزانه‌داری آمریکا همچنین اعلام کرد بخشی از این تحریم‌ها علیه یک صرافی ایرانی و مدیران آن اعمال شده که متهم به جابه‌جایی صدها میلیون دلار ارز خارجی برای بانک‌های تحریم‌شده ایران بوده‌اند. این نهاد مدعی شد ساختار صرافی‌ها و شرکت‌های واسطه در نظام ارزی ایران به‌طور گسترده برای انتقال غیرشفاف منابع مالی، دور زدن محدودیت‌ها و پشتیبانی از فعالیت‌های نظامی و منطقه‌ای حکومت ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد.

«اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری آمریکا در این مورد مدعی شد واشنگتن در حال قطع دسترسی حکومت ایران به شبکه‌های ناوگان سایه، بانکداری غیررسمی و مسیرهای تجارت جهانی است. وزارت خزانه‌داری آمریکا این اقدامات را در چارچوب فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ و سیاست فشار حداکثری علیه ایران تلقی کرده و تأکید نمود هر فرد یا نهادی که در تجارت نفت، گاز یا سازوکارهای مالی مرتبط با ایران مشارکت داشته باشد، در معرض تحریم‌های آمریکا قرار خواهد گرفت.

شماره خبر: ۲۹۰۶ تاریخ انتشار خبر: ۱۵ خرداد ۱۴۰۵ (پنجم ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: صادرات گاز، خشم اقتصادی، گاز مایع، فشار حداکثری، تجارت انرژی

♦ تحریم شبکه‌های بین‌المللی تأمین تسلیحات برای ایران و سپاه پاسداران:

جنگ اقتصادی علیه توان نظامی ایران

وزارت خزانه‌داری آمریکا در ۲۰ خرداد ۱۴۰۵ (۱۰ ژوئن ۲۰۲۶) ۹ فرد و نهاد را به اتهام حمایت از شبکه‌های تأمین و خرید تسلیحات برای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران تحریم کرد. دفتر پایش دارایی‌های خارجی اعلام کرد افراد و شرکت‌های مستقر در چین و هنگ‌کنگ در تسهیل خرید تسلیحات برای نهادهای نظامی ایران و انجام تراکنش‌های مرتبط با این فعالیت‌ها نقش داشته‌اند.

«اسکات بسنت» وزیر خزانه‌داری آمریکا در رابطه با این اقدام تحریمی مدعی شد کارزار موسوم به «خشم اقتصادی» با هدف مختل کردن شبکه‌های خارجی تأمین تسلیحات برای نیروهای نظامی ایران، مسدودسازی دارایی‌های حکومت ایران و تضعیف توان اقتصادی و نظامی این کشور دنبال می‌شود. وزارت خزانه‌داری آمریکا همچنین اعلام کرد این اقدام در ادامه تحریم‌های ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ (۸ مه ۲۰۲۶) علیه شبکه‌های تأمین تجهیزات نظامی برای سپاه پاسداران و «مرکز همکاری‌های تحول و پیشرفت» (CITC) انجام شده است.

وزارت خزانه‌داری آمریکا اعلام کرد این تحریم‌ها بر اساس فرمان‌های اجرایی ۱۳۳۸۲ و ۱۳۹۰۲ و در چارچوب یادداشت ریاست جمهوری امنیت ملی شماره ۲ اعمال شده است. هم‌زمان، وزارت خارجه آمریکا نیز دو نهاد و دو فرد مستقر در ایران و بلاروس را به اتهام مشارکت در فعالیت‌های مرتبط با تسلیحات متعارف ایران تحریم کرد و هشدار داد اشخاص، شرکت‌ها و مؤسسات مالی خارجی که از فعالیت‌های تجاری یا مالی مرتبط با ایران، از جمله در حوزه‌های بانکی، نفتی و حمل‌ونقل، حمایت کنند، ممکن است در معرض تحریم‌های ثانویه آمریکا قرار گیرند.

شماره خبر: ۲۹۰۷ تاریخ انتشار خبر: ۲۰ خرداد ۱۴۰۵ (۱۰ ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: سپاه پاسداران، خشم اقتصادی، مرکز تحول و پیشرفت، تأمین تسلیحات

◆ تحریم اتحادیه اروپا در ارتباط با کنترل ایران بر تنگه هرمز:

اقدامی جدید با ادعای تهدید آزادی ناوبر

شورای اتحادیه اروپا در ۲۸ خرداد ۱۴۰۵ (۱۸ ژوئن ۲۰۲۶) دو فرد و یک نهاد را در چارچوب تحریم‌های مرتبط با اقدامات ایران علیه آزادی کشتیرانی در جنوب غرب آسیا تحریم کرد. این شورا، «فرماندهی استانی هرمزگان» وابسته به نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را به اتهام اعمال نظام اخذ عوارض از کشتی‌های عبوری از تنگه هرمز و جمع‌آوری اطلاعات مربوط به محموله‌ها و مقاصد کشتی‌ها در فهرست تحریم‌ها قرار داد.

اتحادیه اروپا همچنین «محمد اکبرزاده» معاون سیاسی نیروی دریایی سپاه پاسداران و سخنگوی این نیرو و «حمید حسینی» نماینده اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران و عضو اتاق بازرگانی ایران را تحریم کرد. شورای اتحادیه اروپا مدعی شد محمد اکبرزاده با تهدید به استفاده از موشک و پهپاد علیه کشتی‌های عبوری، آزادی کشتیرانی در تنگه هرمز را تضعیف کرده و حمید حسینی نیز از سیاست ارائه اطلاعات و پرداخت هزینه‌های عبور به مقامات ایرانی برای عبور امن از این تنگه حمایت کرده است.

شورای اتحادیه اروپا اعلام کرد با این تصمیم، تحریم‌های این چارچوب اصلاح‌شده اکنون ۲۶ شخص حقیقی و حقوقی و ۲۷ نهاد را در بر می‌گیرد و شامل مسدودسازی دارایی‌ها و ممنوعیت سفر به اتحادیه اروپا می‌شود. این شورا یادآور شد که شورای اروپا در ۲۸ اسفند ۱۴۰۴ (۱۹ مارس ۲۰۲۶) بر اجرای کامل قطعنامه ۲۸۱۷ شورای امنیت سازمان ملل و تضمین امنیت دریایی و آزادی کشتیرانی در تنگه هرمز تأکید کرده بود و اتحادیه اروپا نیز در ۲۰ فروردین ۱۴۰۵ (۹ آوریل ۲۰۲۶) و یک خرداد ۱۴۰۵ (۲۲ مه ۲۰۲۶) خواستار احترام به آتش بس میان آمریکا و ایران و گسترش دامنه تحریم‌ها علیه افراد و نهادهای مرتبط با تهدید آزادی کشتیرانی در تنگه هرمز شده بود.

شماره خبر: ۲۹۰۸ تاریخ انتشار خبر: ۲۸ خرداد ۱۴۰۵ (۱۸ ژوئن ۲۰۲۶)

برچسب: اتحادیه اروپا، تنگه هرمز، سپاه پاسداران، امنیت دریانوردی

ایران: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

در چهارمین ماه از جنگ تحمیلی سوم و در حالی که تفاهم نامه ای چهارده بندی بین ایران و آمریکا به امضا رسیده است، و مطابق با پیش بینی های مطرح شده در شماره ی پیشین، وزارت خزانه داری آمریکا هدف گیری شبکه های مالی و بانک داری پنهان جمهوری اسلامی ایران و از کار انداختن آن ها را در رأس اهداف خود قرار داده است. در این راستا، در خرداد ماه چهار صرافی ایرانی با برچسب تحریمی اس.دی.جی.تی (تأمین مالی تروریسم) هدف تحریم قرار گرفتند. هم چنین، دولت آمریکا که در ایام کارزار نظامی در به میدان آوردن اروپایی ها برای بازگشایی تنگه ی هرمز ناکام مانده بود، موفق شد اتحادیه ی اروپا را مجاب کند تا تحریم هایی را علیه افراد و نهادهای مرتبط با اقدامات و سیاست های ایران که از نگاه بروکسل، آزادی کشتی رانی و عبور از تنگه ی هرمز را تهدید می کنند، وضع کند. خود آمریکا نیز «نهاد تنگه ی خلیج فارس» (PGSA) را در فهرست تحریم ها قرار داد. ایجاد اجماع بین المللی و فضا سازی با هدف تضعیف مشروعیت حقوقی تسلط جمهوری اسلامی ایران بر تنگه ی هرمز، یکی از برنامه های جدی آمریکا در این روزها و در ماه های پیش رو خواهد بود.

یکی دیگر از اهداف این روزهای آمریکا، جلوگیری از تقویت توان نظامی ایران، پس از ضدوخوردهای نظامی در چند ماه اخیر است. به زعم واشینگتن، ذخائر و داشته های دفاعی ایران در اثنای جنگ، با آسیب های جدی مواجه شده و در نتیجه، فشار بر زنجیره های تأمین صنایع دفاعی ایران می تواند روند تقویت و آماده سازی نظامی ایران برای نبردهای آتی را با اخلاص مواجه کند. در همین راستا، در یک ماه گذشته وزارت خزانه داری از طریق همکاری با وزارت بازرگانی (پایش صادرات) و اف.بی.آی، اقداماتی علیه شبکه های تأمین موشکی و پهپادی ایران را در دستور کار خود قرار داد. حتی برخی تحریم ها در حوزه ی انرژی (نفت و گاز مایع) که در این ماه علیه ایران وضع شد، در ارتباط با حوزه ی نظامی تعریف شدند. این روند قطعاً در ماه های بعد نیز ادامه خواهد داشت.

نکته‌ی قابل توجه در تحریم‌های پوشش داده شده در این شماره، استفاده‌ی پرتعداد وزارت خزانه داری از برنامه‌ی تحریمی «تروریسم جهانی» (برچسب SDGT) است. این یکی از خطرناک‌ترین برنامه‌های تحریمی وزارت خزانه داری آمریکاست که به دلیل وجود «قانون کاتسا»، نهادها و اشخاص را در لایه‌هایی متراکم از تحریم گرفتار کرده و رفع تحریم آن‌ها را از محدوده‌ی اختیارات دولت آمریکا به کنگره‌ی آمریکا گسترش می‌دهد. تشدید گرایش وزارت خزانه داری به الصاق این برچسب به نهادهای تحریمی در دوره‌ای که انتظار می‌رود دو کشور ایران و آمریکا وارد مذاکرات هسته‌ای / رفع تحریمی شوند، به این معناست که آمریکا سعی در تحکیم دیوار تحریم ایران دارد تا از آن به عنوان اهرمی در مذاکرات پیش رو، استفاده کند.

♦ تحریم شرکتهای چینی مرتبط با شبکه‌های فروش نفت ایران

در هشتم خرداد ۱۴۰۵ (۲۹ می ۲۰۲۶)، وزارت خزانه‌داری آمریکا (OFAC) در چارچوب کارزار موسوم به «فشار حداکثری اقتصادی» علیه ایران، مجموعه‌ای از شرکت‌ها و شبکه‌های مرتبط با فروش نفت ایران را تحریم کرد؛ اقدامی که بخش مهمی از آن بر نقش واسطه‌های مستقر در هنگ‌کنگ و مسیرهای انتقال نفت ایران به چین تمرکز دارد.

بر اساس بیانیه OFAC، واشنگتن مدعی است که برخی نهادهای وابسته به ساختارهای نظامی ایران از شبکه‌ای از شرکت‌های پوششی، واسطه‌های کشتیرانی و ناوگان سایه برای صادرات نفت خام و فرآورده‌های نفتی استفاده کرده‌اند. آمریکا می‌گوید این درآمدها برای بازسازی توان نظامی ایران و تأمین فعالیت‌های منطقه‌ای آن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

در میان اهداف تحریم شده، چند شرکت مستقر در هنگ‌کنگ قرار دارند که طبق ادعای وزارت خزانه‌داری آمریکا در زنجیره انتقال نفت ایران به چین نقش داشته‌اند. شرکت‌هایی مانند Growth Trading، و Damai Technology Development به دلیل ارائه خدمات مالی، تجاری و کشتیرانی به شبکه فروش نفت ایران تحریم شده‌اند. همچنین شرکت‌های هنگ‌کنگی دیگری مانند Mehdiyev Trading، Tida و Worth Seen Energy به عنوان شرکت‌های پوششی مرتبط با انتقال نفت ایران معرفی شده‌اند.

وزارت خزانه‌داری آمریکا ادعا کرده است که در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵، برخی از این شبکه‌ها در انتقال میلیون‌ها بشکه نفت ایران به بنادر چین نقش داشته‌اند. در یکی از موارد ذکر شده، یک شرکت هنگ‌کنگی در انتقال نزدیک به دو میلیون بشکه نفت خام ایران به بندر دانگجیاکو چین نقش داشته است. در نمونه‌ای دیگر، نفت ایران پس از ذخیره‌سازی در مخازن ساحلی چین در بندر چینگ‌دائو، برای تحویل به خریداران نهایی آماده شده است.

شماره خبر: ۲۹۰۹ تاریخ انتشار خبر: هفتم خرداد ۱۴۰۵ (۲۸ می ۲۰۲۵)

برچسب: رقابت چین و آمریکا، تحریم شبکه‌های خرید نفت چین از ایران، وزارت خزانه‌داری

◆ تعرفه‌های کار اجباری؛ جبهه جدید فشار تجاری آمریکا بر چین

دفتر نماینده تجاری ایالات متحده (USTR) در دوازدهم خرداد ۱۴۰۵ (دوم ژوئن ۲۰۲۶) پیشنهاد کرد بر واردات از ۶۰ اقتصاد جهان، از جمله چین و هنگ کنگ، تعرفه‌های جدیدی در چارچوب ماده ۳۰۱ قانون تجارت آمریکا اعمال شود. بر اساس این پیشنهاد، کالاهای وارداتی از چین مشمول تعرفه اضافی ۱۲.۵ درصدی خواهند شد؛ نرخ که از تعرفه ۱۰ درصدی در نظر گرفته شده برای برخی کشورها بالاتر است. این اقدام در پی تحقیقات آغاز شده در مارس ۲۰۲۶ درباره واردات کالاهای تولید شده با کار اجباری صورت گرفته است. USTR مدعی است که تمامی ۶۰ اقتصاد مورد بررسی در وضع یا اجرای مؤثر ممنوعیت واردات کالاهای مرتبط با کار اجباری ناکام بوده‌اند و این وضعیت به تولیدکنندگان و کارگران آمریکایی آسیب می‌زند. با این حال، برخی کالاها از جمله محصولات مشمول تعرفه‌های بخش ۲۳۲ آمریکا و همچنین کالاهایی که تولید کافی آنها در داخل آمریکا امکان‌پذیر نیست، مانند چای، قهوه و میوه‌های گرمسیری، از این تعرفه‌ها مستثنی خواهند بود. این تعرفه‌ها هنوز اجرایی نشده و نیازمند ثبت نظرات عمومی در تاریخ ۲۲ ژوئن است.

تحلیل

این اقدام را می‌توان بخشی از تلاش دولت ترامپ برای بازسازی چارچوب تعرفه‌ای آمریکا پس از رأی دیوان عالی این کشور علیه بخشی از تعرفه‌های اعمال شده بر مبنای قانون اختیارات اقتصادی در شرایط اضطراری بین‌المللی (IEEPA) دانست. در واقع، دولت آمریکا در حال استفاده از سازوکارهای حقوقی جایگزین، از جمله ماده ۳۰۱ قانون تجارت، برای حفظ و بازتولید فشارهای تجاری بر شرکای اقتصادی خود، به ویژه چین است.

از سوی دیگر اعمال تعرفه بر ۶۰ اقتصاد جهانی تحت عنوان اقدامات ناکافی برای مقابله با کار اجباری و ورود آنها به زنجیره تأمین جهانی در حالیکه آمریکا تولیدات چین بالاص منطقه سین کیانگ را آلوده به کار اجباری می داند را باید بخشی از رقابت گسترش یافته آمریکا و چین در سطح جهانی دانست. از این جهت، این سیاست فراتر از یک اقدام مستقیم علیه چین است و می تواند نوعی فشار ثانویه بر شرکای تجاری آمریکا تلقی شود. پیام واشنگتن این است که کشورها باید نظام های کنترلی و گمرکی خود را به گونه ای تنظیم کنند که کالاهای مشکوک به کار اجباری، به ویژه کالاهای مرتبط با زنجیره های تأمین چین و به طور خاص سین کیانگ، وارد بازارهایشان نشود و سپس از طریق آنها به آمریکا راه پیدا نکند. به همین دلیل، اگرچه عنوان رسمی این اقدام «مبارزه با کار اجباری» است، اما در سطح ژئواقتصادی می توان آن را بخشی از تلاش آمریکا برای بازآرایی زنجیره های تأمین جهانی و افزایش هزینه همکاری اقتصادی با چین دانست. در واقع، این سیاست بیش از آنکه صرفاً یک ابزار حقوق بشری باشد، ابزاری برای مدیریت رقابت راهبردی با چین و اثرگذاری بر رفتار کشورهای ثالث در قبال اقتصاد چین است.

شماره خبر: ۲۹۱۰ تاریخ انتشار خبر: ۱۲ خرداد ۱۴۰۵ (دوم ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: رقابت چین و آمریکا، جنگ تجاری، کار اجباری، مدیریت زنجیره های تأمین

♦ تحریم شرکت چینی مرتبط با شبکه صادرات LPG ایران

در تاریخ ۱۵ خرداد ۱۴۰۵ (پنجم ژوئن ۲۰۲۶)، وزارت خزانه‌داری آمریکا (OFAC) اعلام کرد در چارچوب کارزار «فشار حداکثری اقتصادی علیه ایران»، شبکه‌ای از افراد، شرکت‌ها و کشتی‌ها را که به ادعای واشنگتن در انتقال و فروش گاز مایع نفتی (LPG) ایران و دور زدن تحریم‌های آمریکا نقش داشته‌اند، تحریم کرده است. در میان اهداف این اقدام، یک شرکت مستقر در چین به نام Shanghai Qianye Energy قرار دارد. آمریکا مدعی است این شرکت تحت مالکیت و مدیریت محمد شکور میهماندوست، یکی از افراد فعال در شبکه صادرات LPG ایران، فعالیت می‌کرده و در فروش و صادرات گاز مایع با منشأ ایرانی نقش داشته است. بر اساس اعلام OFAC، این شبکه از شرکت‌های پوششی، حساب‌های بانکی خارجی و ناوگان موسوم به «ناوگان سایه» ایران برای انتقال میلیون‌ها بشکه LPG استفاده کرده و در برخی موارد منشأ ایرانی محموله‌ها را با معرفی آن‌ها به عنوان LPG عمانی پنهان کرده است. مقصد این محموله‌ها عمدتاً کشورهای جنوب و شرق آسیا اعلام شده است.

تحلیل

از منظر راهبردی، این تحریم‌ها بخشی از رقابت گسترده‌تر آمریکا و چین بر سر کنترل شبکه‌های انرژی، حمل و نقل دریایی و زیرساخت‌های مالی جهانی است. آمریکا تلاش می‌کند با استفاده از تحریم‌های ثانویه، شرکت‌های چینی و هنگ‌کنگی را وادار کند میان دسترسی به نظام مالی آمریکا و همکاری با تأمین‌کنندگان تحریمی مانند ایران انتخاب کنند. توسعه روابط چین با ایران بر بستر ارزهای بومی و زیرساخت‌های مالی غیر غربی، چنان‌که در روابط روسیه و چین دیده می‌شود، می‌تواند اهرم‌های اعمال نفوذ آمریکا بر روابط چین و شرکایش را کاهش دهد. روابطی که به لحاظ راهبردی تأمین‌کننده منافع همزمان ایران و چین می‌تواند باشد.

شماره خبر: ۲۹۱۱ تاریخ انتشار خبر: ۱۵ خرداد ۱۴۰۵ (پنجم ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: رقابت چین و آمریکا، انرژی، تحریم شبکه‌های خرید نفت چین از ایران، وزارت خزانه‌داری

◆ بروزرسانی فهرست شرکت‌های نظامی چین توسط وزارت جنگ آمریکا

در ۱۸ خرداد ۱۴۰۵ (۸ ژوئن ۲۰۲۶)، وزارت دفاع آمریکا (DoD) فهرست «شرکت‌های نظامی چین» (CMC) را مطابق با بخش ۱۲۶۰H قانون مجوز دفاع ملی ۲۰۲۱ (NDAA۲۰۲۱) منتشر کرد.

بخش ۱۲۶۰H از NDAA ۲۰۲۱ وزیر دفاع را ملزم می‌کند که هر سال شرکت‌های نظامی چینی را که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در ایالات متحده یا هر یک از قلمروها و دارایی‌های آن فعالیت می‌کنند، را شناسایی کند و فهرست آنها را به کنگره ارائه کند.

در سال ۲۰۲۵ تعداد شرکت‌های این فهرست ۱۳۴ شرکت بود. در سال ۲۰۲۶، ۱۰ شرکت (از جمله برخی شرکت‌های تابعه COSCO Shipping و China Electronics Corporation) حذف شدند و ۶۴ شرکت جدید، ۵۴ شرکت به این فهرست اضافه شدند.

پیش از این، در فوریه ۲۰۲۶، نسخه‌ای شامل ۱۵۴ شرکت منتشر شده بود اما این سند بدون توضیح رسمی از Federal Register پس گرفته شد.

شرکت‌های مهمی که در به‌روزرسانی فهرست ۱۲۶۰H برای نخستین بار اضافه شدند عبارت‌اند از: علی‌بابا (Alibaba)، بایدو (Baidu)، بی‌وای‌دی (BYD)، نیو (NIO)، یونیتی رباتیکس (Unitree)، ووژی اپ‌تک (WuXi AppTec)، تی‌پی‌لینک (TP-Link)، هسای (Hesai)، روبوسنس (RoboSense)، بی‌اوئی تکنولوژی (BOE)، سی‌ای‌ال‌بی (CALB)، ای‌وی‌ای انرژی (EVE Energy)، جی‌ای سولار (JA Solar) و ترینا سولار (Trina Solar).

اصطلاح «شرکت نظامی چینی» در بخش ۱۲۶۰H قانون NDAA ۲۰۲۱ آمریکا به شرکت‌ها و نهادهایی گفته می‌شود که مالکیت، کنترل یا ارتباط مستقیم با ارتش آزادی‌بخش خلق چین (PLA)، کمیسیون مرکزی نظامی حزب کمونیست چین یا برنامه «همجوشی نظامی - غیرنظامی» چین دارند. این تعریف شامل شرکت‌هایی است که از دولت یا حزب کمونیست چین حمایت، دستور یا راهنمایی دریافت می‌کنند و بخشی از پایگاه صنعتی دفاعی چین محسوب می‌شوند.

قرار گرفتن یک نهاد در فهرست H۱۲۶ دارای پیامدهای مستقیم و غیرمستقیم متعددی است که شامل موارد زیر می شود:

۱. محدودیت های خرید و قراردادهای وزارت دفاع آمریکا (DoD):
از تاریخ ۳۰ ژوئن ۲۰۲۶، وزارت دفاع آمریکا (DoD) از خرید کالا، خدمات یا فناوری از نهادهای موجود در فهرست H۱۲۶ منع خواهد شد. همچنین از ۳۰ ژوئن ۲۰۲۷، این وزارتخانه از انعقاد قرارداد برای کالاها و خدماتی که توسط یک نهاد موجود در این فهرست تولید یا توسعه یافته اند، یا توسط هر نهادی که تحت کنترل یک شرکت موجود در این فهرست قرار دارد، منع می شود.
۲. افزایش خطر قرار گرفتن در سایر فهرست های تحریمی آمریکا از جمله رده «کاربر نهایی نظامی» (MEU) تحت مقررات اداره صادرات (EAR)، «فهرست شرکت های نظامی - صنعتی چین» وزارت خزانه داری آمریکا (NS-CMIC List)، فهرست قانون امنیت زیستی (BioSecure Act) قرار می دهد.

تحلیل

به روزرسانی فهرست H۱۲۶ توسط آمریکا صرفاً یک اقدام محدود دفاعی نیست، بلکه بخشی از رقابت راهبردی آمریکا و چین بر سر فناوری، صنعت و زنجیره های تأمین است. فهرست جدید شرکت هایی را وارد کرده است که در قلب اقتصاد فناوری چین هستند. هرچند تحریم های اعمالی مستقیم بر این فهرست گسترده نیست و تاکنون نیز اجرایی نشده است اما قرار گرفتن در این فهرست عملاً یک علامت خطر برای شرکت ها، سرمایه گذاران و دانشگاه ها است که تلاش می کند به صورت پیشینی زنجیره های تأمین خودشان را از چین جدا کنند.

شماره خبر: ۲۹۱۲ تاریخ انتشار خبر: ۱۸ خرداد ۱۴۰۵ (۸ ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: فهرست شرکت های نظامی، رقابت فناوری، وزارت دفاع

♦ تحریم شبکه چینی-هنگ کنگی تأمین تسلیحات ایران

در ۲۰ خرداد ۱۴۰۵ (۱۰ ژوئن ۲۰۲۶)، وزارت خزانه داری آمریکا (OFAC) در چارچوب کارزار «فشار حداکثری اقتصادی علیه ایران»، ۹ فرد و نهاد را به دلیل آنچه حمایت از شبکه های تأمین تسلیحات برای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران خوانده، تحریم کرده است. در میان اهداف این اقدام، چند فرد و شرکت مستقر در چین و هنگ کنگ قرار دارند که آمریکا مدعی است در انتقال مالی، واسطه گری تجاری و تأمین تجهیزات مورد نیاز برنامه های نظامی ایران نقش داشته اند.

بر اساس اعلام OFAC، شرکت هنگ کنگی Mustad و شرکت وابسته آن در شانگهای، Mustad Shanghai International Trade Co. Ltd، به اتهام تسهیل یا تلاش برای تسهیل تراکنش های مالی مرتبط با خرید تسلیحات برای سپاه پاسداران هدف تحریم قرار گرفتند. همچنین چند فرد چینی مرتبط با این شرکت ها نیز به دلیل ادعای مشارکت در این فعالیت ها تحریم شدند.

همچنین شرکت هنگ کنگی Domus Trading HK به دلیل ادعای فعالیت در شبکه های مالی مخفی ایران و تسهیل پرداخت های مرتبط با خرید های نظامی ایران تحت تحریم قرار گرفت. در بخش دیگری از این اقدام، شرکت Solos International و افراد مرتبط با آن نیز به دلیل آنچه واشنگتن کمک به خرید های دفاعی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران از چین عنوان کرده، تحریم شدند.

تحریم های اعمال شده عمدتاً بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۳۸۲ (مربوط به اشاعه تسلیحات کشتار جمعی و شبکه های پشتیبان آن) و فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ (مربوط به بخش مالی ایران) اعمال شده است. پیامد اصلی این تحریم ها، مسدود شدن دارایی های این افراد و شرکت ها در حوزه صلاحیت آمریکا، ممنوعیت معامله اشخاص آمریکایی با آنها و افزایش خطر تحریم های ثانویه برای مؤسسات مالی خارجی درگیر با این شبکه ها است.

تحلیل

تحریم‌های اعمال شده علیه شبکه‌های فروش تسلیحات، انرژی و سایر حوزه‌های مرتبط با همکاری ایران و چین، علاوه بر افزایش فشار بر ایران در میانه جنگ، در راستای تضعیف شبکه‌ای از شرکای بین‌المللی قرار دارد که چین برای پیشبرد اهداف خود در زمینه تغییر موازنه قدرت و نظم بین‌المللی با آنها همکاری می‌کند. توجه به تضعیف این پیوندها در قانون اختیارات دفاع ملی آمریکا نیز به عنوان یکی از اولویت‌های اجرایی مورد تأکید قرار گرفته است.

از منظر این قانون، همکاری میان رقبای راهبردی آمریکا نه تنها موجب تقویت ظرفیت‌های هر یک از آنها به صورت مستقل می‌شود، بلکه با ایجاد هم‌افزایی، توانایی جمعی آنها را افزایش داده و زمینه شکل‌گیری چالش‌های هماهنگ در حوزه‌های اقتصادی، فناوری، مالی و امنیتی علیه آمریکا را فراهم می‌کند. بر این اساس، تضعیف این همکاری‌ها از طریق افزایش هزینه‌های تعامل، محدودسازی کانال‌های ارتباطی و ایجاد شکاف میان اعضای این شبکه‌ها، یکی از اهداف راهبردی واشنگتن در مواجهه با بازیگران مخالف نظم بین‌المللی مورد حمایت آمریکا محسوب می‌شود.

شماره خبر: ۲۹۱۳ تاریخ انتشار خبر: ۲۰ خرداد ۱۴۰۵ (۱۰ ژوئن ۲۰۲۶)

برچسب: تحریم، وزارت خزانه‌داری، تحریم شبکه‌های مالی ایران و چین

♦ تحریم شبکه چینی-هنگ کنگی تأمین تسلیحات ایران

در ۲۰ خرداد ۱۴۰۵ (۱۰ ژوئن ۲۰۲۶)، وزارت خزانه داری آمریکا (OFAC) در چارچوب کارزار «فشار حداکثری اقتصادی علیه ایران»، ۹ فرد و نهاد را به دلیل آنچه حمایت از شبکه های تأمین تسلیحات برای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران خوانده، تحریم کرده است. در میان اهداف این اقدام، چند فرد و شرکت مستقر در چین و هنگ کنگ قرار دارند که آمریکا مدعی است در انتقال مالی، واسطه گری تجاری و تأمین تجهیزات مورد نیاز برنامه های نظامی ایران نقش داشته اند.

بر اساس اعلام OFAC، شرکت هنگ کنگی Mustad و شرکت وابسته آن در شانگهای، Mustad Shanghai International Trade Co. Ltd، به اتهام تسهیل یا تلاش برای تسهیل تراکنش های مالی مرتبط با خرید تسلیحات برای سپاه پاسداران هدف تحریم قرار گرفتند. همچنین چند فرد چینی مرتبط با این شرکت ها نیز به دلیل ادعای مشارکت در این فعالیت ها تحریم شدند.

همچنین شرکت هنگ کنگی Domus Trading HK به دلیل ادعای فعالیت در شبکه های مالی مخفی ایران و تسهیل پرداخت های مرتبط با خرید های نظامی ایران تحت تحریم قرار گرفت. در بخش دیگری از این اقدام، شرکت Solos International و افراد مرتبط با آن نیز به دلیل آنچه واشنگتن کمک به خرید های دفاعی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح ایران از چین عنوان کرده، تحریم شدند.

تحریم های اعمال شده عمدتاً بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۳۸۲ (مربوط به اشاعه تسلیحات کشتار جمعی و شبکه های پشتیبان آن) و فرمان اجرایی ۱۳۹۰۲ (مربوط به بخش مالی ایران) اعمال شده است. پیامد اصلی این تحریم ها، مسدود شدن دارایی های این افراد و شرکت ها در حوزه صلاحیت آمریکا، ممنوعیت معامله اشخاص آمریکایی با آنها و افزایش خطر تحریم های ثانویه برای مؤسسات مالی خارجی درگیر با این شبکه ها است.

♦ آمادگی حقوقی چین برای تقابل مالی

هه لیفنگ، معاون اول نخست وزیر چین، در مجمع سالانه لوجیازویی - یکی از مهم ترین نشست های مالی این کشور - اعلام کرد که پکن قصد دارد مقررات «مسدودکننده» (blocking provisions) و «اقدامات متقابل» (countermeasures) را در چارچوب قانون گذاری مالی آینده خود بگنجاند. به گفته او، هدف از این اقدام تقویت ابزارهای حقوقی چین برای مقابله با تحریم های یکجانبه و اعمال صلاحیت فرامرزی کشورهای دیگر و نیز افزایش حمایت قانونی از نظام مالی، مؤسسات مالی و شرکت های چینی در برابر این محدودیت ها است.

تحلیل

هرچند آمریکا تاکنون از ابزارهای مالی متعددی علیه چین استفاده کرده، اما از به کارگیری گسترده ترین اشکال تحریم مالی علیه نظام مالی چین، به دلیل هزینه های بالای اقتصادی و ژئوپلیتیکی آن، عمدتاً پرهیز کرده است. اما اظهارات هه لیفنگ نشان می دهد که پکن احتمال تشدید رقابت مالی با آمریکا را جدی تر از گذشته ارزیابی می کند و در حال تقویت زیرساخت های حقوقی و مالی برای مقابله با تحریم ها و سایر ابزارهای فشار مالی است.

شماره خبر: ۲۹۱۴ تاریخ انتشار خبر: ۲۷ خرداد ۱۴۰۵ (۱۷ ژوئن ۲۰۲۶)

برچسب: تحریم های مالی، رقابت استراتژیک چین و آمریکا

چین: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

دیدار ماه گذشته شی جین پینگ و ترامپ، ثبات نسبی ایجاد شده از اکتبر سال گذشته را تداوم بخشیده است. دو طرف همچنان از اقداماتی که می‌تواند تنش‌های دوجانبه را تشدید کند، خودداری می‌کنند. فهرست کنترل‌های صادراتی آمریکا علیه چین از اکتبر گذشته تاکنون به‌روزرسانی نشده است؛ طولانی‌ترین دوره عدم به‌روزرسانی این فهرست در بیش از یک دهه اخیر این در حالی است که گزارش‌ها از تأیید نام بسیاری از شرکت‌های چینی برای قرار گرفتن در فهرست‌های محدودیتی حکایت دارد، اما دولت آمریکا تاکنون از انتشار نام آنها خودداری کرده است. ترامپ نیز در موضوع تایوان رویکردی محتاطانه در پیش گرفته و از اتخاذ موضعی که می‌تواند تنش با پکن را افزایش دهد پرهیز کرده است.

در مجموع، به نظر می‌رسد این ثبات نسبی دست‌کم تا دیدار بعدی دو رئیس‌جمهور در ماه سپتامبر ادامه یابد. با این حال، در پشت صحنه هر دو طرف در حال تقویت اهرم‌های خود برای مرحله‌ای جدید از رقابت هستند. چین با مدیریت کنترل صادرات عناصر خاکی کمیاب، حتی در شرایط صدور برخی مجوزهای صادراتی، همچنان اهرم فشار مهمی بر آمریکا را حفظ کرده و همزمان ابزارهای تحریمی خود را برای دوره‌ای پرتنش‌تر از رقابت آماده می‌کند. توجه روزافزون پکن به حوزه تحریم‌های مالی، که در این گزارش به آن اشاره شد، می‌تواند یکی از مهم‌ترین تحولات آینده رقابت اقتصادی و تحریمی دو کشور باشد.

در مقابل، آمریکا پس از تجربه آسیب‌پذیری ناشی از کنترل چین بر زنجیره تأمین عناصر خاکی کمیاب در جنگ تجاری سال گذشته، تمرکز خود را بیش از پیش بر امنیت زنجیره‌های تأمین معطوف کرده است. اسکات بسنت، وزیر خزانه‌داری آمریکا، در سخنرانی خود با عنوان «در حالی که آمریکا خواب بود» رقابت با چین را نبردی بر سر ظرفیت‌های صنعتی، فناوری، منابع و زنجیره‌های تأمین راهبردی توصیف کرد. از نگاه او، برتری چین در حوزه‌هایی همچون مواد معدنی حیاتی، نیمه‌رساناها، باتری‌ها، دارو و حمل‌ونقل دریایی، نوعی وابستگی راهبردی برای آمریکا ایجاد کرده است که باید از طریق بازسازی ظرفیت‌های صنعتی داخلی و ایجاد زنجیره‌های تأمین امن‌تر کاهش یابد.

در همین چارچوب، آمریکا در نشست اخیر گروه هفت تلاش کرد همکاری اعضا را در حوزه زنجیره تأمین مواد معدنی حیاتی گسترش دهد. اعضای گروه هفت در بیانیه پایانی متعهد شدند برای کاهش وابستگی به یک تأمین کننده واحد در حوزه عناصر خاکی کمیاب و آهنرباهای دائمی همکاری کنند. بر اساس این بیانیه، هدف آن است که سهم هر تأمین کننده واحد در این حوزه تا سال ۲۰۳۰ به کمتر از ۶۰ درصد کاهش یافته و در ادامه به ۵۰ درصد برسد. همچنین کشورهای گروه هفت بر توسعه سازوکارهای مشترک برای ذخیره سازی، خرید هماهنگ، اشتراک گذاری داده ها، واکنش به بحران ها و تقویت زنجیره های تأمین مواد معدنی حیاتی تأکید کرده اند.

بنابراین، اگرچه فضای روابط چین و آمریکا در ماه های اخیر با ثبات تر از دوره جنگ تجاری سال گذشته بوده است، اما روندهای زیرین نشان می دهد که رقابت راهبردی دو کشور نه تنها متوقف نشده، بلکه با تمرکز بر بازاریابی و جداسازی تدریجی زنجیره های تأمین در حال ورود به مرحله ای عمیق تر و ساختاری تر است. در شرایطی که هر دو طرف از تشدید تنش های کوتاه مدت اجتناب می کنند، همزمان در حال کاهش وابستگی های متقابل و ایجاد اهرم های جدید فشار برای رقابت بلندمدت هستند.

♦ اتحادیه اروپا تحریم های خود علیه روسیه را به دلیل نقض حقوق بشر تمدید کرد

در روز پنجم خرداد ۱۴۰۵ (۲۶ مه ۲۰۲۶) اتحادیه اروپا اعلام کرد رژیم تحریمی ویژه خود علیه ناقضان حقوق بشر در روسیه را تا ۲۸ مه ۲۰۲۷ تمدید کرده است. این تحریم ها که از مه ۲۰۲۴ اجرایی شده اند، شامل ممنوعیت سفر، مسدود شدن دارایی ها و محدودیت های مالی برای ۷۲ فرد و یک نهاد روسی است. افراد تحریم شده شامل برخی قضات، دادستان ها، مقامات زندان ها و مسئولان مرتبط با پرونده الکسی ناوالنی، فعالان سیاسی و روزنامه نگاران هستند. اتحادیه اروپا همچنین محدودیت هایی بر صادرات تجهیزات و فناوری هایی که ممکن است برای سرکوب داخلی یا نظارت بر ارتباطات مورد استفاده قرار گیرند، اعمال کرده است.

تحلیل

تمدید بلند مدت تحریم ها نشان دهنده انتظارات اتحادیه از وضعیت روابط روسیه-اوکراین است که نشان می دهد در کوتاه مدت انتظاری نسبت به بهبود شرایط وجود ندارد.

شماره خبر: ۲۹۱۵ تاریخ انتشار خبر: پنجم خرداد ۱۴۰۵ (۲۶ مه ۲۰۲۶)
برچسب: نقض حقوق بشر، الکسی ناوالنی، اتحادیه اروپا، روسیه

♦ بیست و یکمین بسته ی تحریم های اتحادیه اروپا

در روز ۱۹ خرداد ۱۴۰۵ (نهم ژوئن ۲۰۲۶) کمیسیون اتحادیه اروپا بیست و یکمین بسته ی پیشنهادی تحریم ها روسیه را پیشنهاد کرد. «کاجا کالاس»، دیپلمات ارشد اتحادیه اروپا، روز سه شنبه گفت که اتحادیه اروپا بیست و یکمین بسته تحریم ها علیه روسیه را به دلیل جنگ این کشور در اوکراین پیشنهاد کرده است که به شدت بانک ها و شبکه های رمزنگاری این کشور و همچنین تولید پهلپاد، بازرگانان نفت و پالایشگاه ها را هدف قرار می دهد.

تحریم ها نزدیک به ۹۰ بانک، پلتفرم های ارز دیجیتال و تولید پهلپاد در روسیه را هدف قرار می دهد که تعداد کل بانک های تحریم شده را به بیش از ۱۰۰ بانک یا بیش از نیمی از ۲۱۳ وام دهنده بین المللی روسیه می رساند. در این بسته ۳۱ بانک روسی، ۲۰ بانک، پلتفرم ارز دیجیتال و تاجر نفت در کشورهای ثالث، تحریم ۳۰ کشتی دیگر از ناوگان سایه (در گذشته ۶۳۲ مورد بوده است)، محدودیت های واردات ماهی می شود. پیش نویس این بسته پیشنهاد مشابه محدودیت در فروش نفتکش، اعمال محدودیت بر فروش کشتی های LNG به روسیه را پیشنهاد می دهد. همچنین محدودیت های واردات و صادرات آلیاژهای فلزی با کارایی بالا در دفاع و هوافضا را نیز شامل می شود.

تحلیل

در راستای بسته های پیشین، این بسته نیز به دنبال هدف قراردادن شبکه ی دورزدن تحریم است. در نتیجه افراد و نهادها در کشورهای ثالث هدف قرار می گیرند. همچنین همزمان با افزایش تنش در میدان نبرد اتحادیه سعی دارد با سرعت بیشتری بسته های تحریمی خود را منتشر کند. در واقع روسیه به سمت تحریم های جامع در همه ابعاد حرکت می کند که اقتصاد این کشور را به طور کامل از اقتصاد مرسوم فاصله می دهد.

شماره خبر: ۲۹۱۶ تاریخ انتشار خبر: ۱۹ خرداد ۱۴۰۵ (نهم ژوئن ۲۰۲۶)

برچسب: اتحادیه اروپا، بیست و یکمین بسته تحریمی، ارز دیجیتال، تولید پهلپاد، ناوگان سایه، کشتی های LNG

♦ تمديد معافيت تحریمی پروژه ساخالین-۲

در روز ۲۱ خرداد ۱۴۰۵ (۱۱ ژوئن ۲۰۲۶) دفتر کنترل دارایی های خارجی وزارت خزانه داری آمریکا با صدور مجوز عمومی ۵۵۴F، معافیت برخی فعالیت های مرتبط با پروژه نفت و گاز ساخالین-۲ روسیه را تا ۱۸ دسامبر ۲۰۲۶ تمديد کرد. بر اساس این تصمیم، حمل دریایی نفت خام تولیدی این پروژه برای واردات به ژاپن، برخی تراکنش های مرتبط با گازپروم بانک و خدمات نفتی مربوط به ساخالین-۲ همچنان مجاز خواهد بود. واشنگتن اعلام کرده این معافیت با هدف حفظ امنیت انرژی ژاپن صادر شده است. با این حال، سایر تحریم های آمریکا علیه روسیه و محدودیت های مرتبط با نهادهای تحریم شده همچنان به قوت خود باقی خواهند ماند.

تحلیل

تمديد این مجوز نشان دهنده ی تداوم وابستگی ژاپن به نفت روسیه و تلاش واشنگتن برای کنترل بازار نفت است.

شماره خبر: ۲۹۱۷ تاریخ انتشار خبر: ۲۱ خرداد ۱۴۰۵ (۱۱ ژوئن ۲۰۲۶)

برچسب: ساخالین-۲، ژاپن، گازپروم بانک، روسیه

♦ تعیین تاریخ پایان واردات فرآورده‌های نفتی روسیه از طریق کشورهای ثالث، از سوی انگلیس

در روز ۲۲ خرداد ۱۴۰۵ (۱۲ ژوئن ۲۰۲۶) انگلیس جدول زمانی اجرای کامل ممنوعیت واردات گازوئیل و سوخت جت تولیدشده از نفت خام روسیه را اعلام کرد. همچنین دولت این کشور تأیید کرد که مجوز موقت مربوط به اجرای تدریجی این ممنوعیت، حداکثر تا اول ژانویه ۲۰۲۷ منقضی خواهد شد. همچنین اعلام کرد که این مجوز را هر دو هفته یک بار بررسی خواهد کرد و همچنان قصد دارد آن را در اولین زمان ممکن لغو کند.

تحلیل

همزمانی موضوع افزایش قیمت سوخت ناشی از جنگ ایران و آمریکا که نیاز به این محصولات را زیاد می‌کند در کنار تلاش برای کاهش خرید محصولات گفته شده با منشا روسیه و افزایش تحریم‌ها دلیل این نوع سیاست گذاری تحریمی است.

شماره خبر: ۲۹۱۸ تاریخ انتشار خبر: ۲۲ خرداد ۱۴۰۵ (۱۲ ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: گازوئیل، سوخت جت، بریتانیا

♦ توقیف نفتکش ناوگان سایه توسط انگلیس

در روز ۲۴ خرداد ۱۴۰۵ (۱۴ ژوئن ۲۰۲۶) وزارت دفاع انگلیس گزارش داد که نیروهای نظامی بریتانیا روز یکشنبه نفتکش SMYRTOS، بخشی از ناوگان سایه روسیه، را در کانال مانش رهگیری کردند. این اقدام مطابق با اعلامیه‌ی دولت انگلیس در پنجم فروردین (ماه مارس) مبنی بر مجاز بودن نیروهای نظامی این کشور برای فرود آمدن و سوار شدن بر روی کشتی‌های ناوگان سایه صورت می‌گیرد.

تحلیل

در چند ماه اخیر تعداد توقیف و تصرف کشتی‌های ناوگان سایه در حال افزایش هست. اقدام لندن در پنجم فروردین مبنی بر این که از این پس ارتش این کشور حق پیاده شدن بر روی کشتی‌های ناوگان سایه را دارندف زیرساختی برای اقدامات قهری نسبت درآمد نفتی روسیه است. در ماه‌های اخیر نیز شاهد افزایش توقیف نفتکش ناوگان سایه مرتبط با روسیه بودیم و روند وقوع این پدیده در حال افزایش است. چنین اتفاقاتی نشانه‌ای از افزایش تنش‌های روسیه و اروپا و حرکت به سمت فیزیکی و نظامی تر شدن تنش‌ها میان مسکو و پایتخت‌های اروپایی است. این اقدامات را می‌توان تکمیل اقدامات تحریمی دانست. در سال‌های اخیر به رهبری آمریکا در کنار تحریم‌های مالی و... اقدامات تکمیلی مانند توقیف، سیاست تعرفه‌ای و اخیراً محاصره نیز به ابزار تکمیل تحریم تبدیل شده است.

شماره خبر: ۲۹۱۹ تاریخ انتشار خبر: ۲۴ خرداد ۱۴۰۵ (۱۴ ژوئن ۲۰۲۶)

برچسب: نفتکش SMYRTOS، ناوگان سایه

◆ بسته‌ی جدید

همزمان با تصویب بسته‌ی ۲۱

در ۲۵ خرداد ۱۴۰۵ (۱۵ ژوئن ۲۰۲۶)، اتحادیه اروپا بسته جدیدی از تحریم‌ها را علیه اشخاص و نهادهای مرتبط با مجتمع نظامی-صنعتی روسیه، شبکه «ناوگان سایه» صادرات نفت این کشور و عوامل دخیل در فعالیت‌های تبلیغاتی و اطلاعاتی کرملین تصویب کرد.

بر اساس این تصمیم، ۷ فرد و ۲۱ نهاد فعال در حوزه تولید و تأمین پهپادها، تجهیزات نظامی و فناوری‌های مورد استفاده نیروهای مسلح روسیه در جنگ علیه اوکراین در فهرست تحریم‌ها قرار گرفتند. همچنین ۲ فرد و ۲۴ شرکت مرتبط با صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی روسیه، از جمله شرکت‌های مرتبط با «ناوگان سایه» این کشور، هدف اقدامات محدودکننده جدید قرار گرفتند.

اتحادیه اروپا علاوه بر این، ۱۰ فرد و یک نهاد را به دلیل مشارکت در انتشار اطلاعات نادرست، عملیات نفوذ اطلاعاتی و تبلیغات در حمایت از جنگ روسیه علیه اوکراین تحریم کرد. در میان افراد تحریم‌شده، تعدادی از چهره‌های رسانه‌ای و تبلیغاتی روسیه و همچنین یک مقام ارشد کلیسای ارتدکس روسیه حضور دارند. شورای اتحادیه اروپا همچنین یک شرکت و ۱۵ فرد دیگر را به دلیل نقش داشتن در آزار، مسموم‌سازی و مرگ الکسی ناوالنی، رهبر مخالفان روسیه، در فهرست تحریم‌ها قرار داد. همزمان، اتحادیه اروپا تحریم‌های مرتبط با الحاق غیرقانونی کریمه و شهر سواستوپل توسط روسیه را برای یک سال دیگر تمدید کرد. این محدودیت‌ها تا ۲۳ ژوئن ۲۰۲۷ برقرار خواهند بود.

تحلیل

در آستانه‌ی اجلاس گروه ۷ در ۱۶ ژوئن، اتحادیه اروپا در اقدامی نمادین به انتشار این بسته‌ی تحریمی روی آورد. این بسته نیز همچون دیگر بسته‌های تحریمی در راستای هدف قراردادن مسیرهای دورزدن تحریم قرار دارد.

شماره خبر: ۲۹۲۰ تاریخ انتشار خبر: ۲۵ خرداد ۱۴۰۵ (۱۵ ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: مجتمع نظامی-صنعتی روسیه، ناوگان سایه، صادرات نفت، ترکیه، امارات، آذربایجان و هنگ کنگ، اتحادیه اروپا

◆ بسته‌ی جدید تحریم‌های انگلیس

در روز ۲۶ خرداد ۱۴۰۵ (۱۶ ژوئن ۲۰۲۶) دولت انگلیس بسته‌ی جدید تحریمی علیه انگلیس را منتشر کرد. این بسته شرکت‌های فعال در حوزه‌های فناوری، حمل و نقل، چندین بانک و موسسه مالی و چند شرکت فعال در حوزه‌ی بیمه را تحریم شامل می‌شود. همچنین تحریم تانکرهای حامل LNG نیز در این بسته مشاهده می‌شود. شاخص‌ترین موارد تحریمی شامل بانک «ویاتیچ»، بانک «اوروفاینانس موسنار»، بانک «یاندکس»، ۲۳ نفتکش، ۴ تانکر حامل LNG، چهار شرکت از چین، یک شرکت از ترکیه، سه شرکت از تایلند و یک شرکت از نیجریه می‌شود.

تحلیل

همگام با برگزاری اجلاس گروه ۷ و حملات گسترده‌ی اوکراین به عمق خاک روسیه، کشورهای اروپایی اقدام به اعمال تحریم نمودند تا علاوه بر نمایش همراهی به پویش تحریمی خود بیافزایند. نکته‌ی قابل توجه در تحریم‌های اخیر تحریم کشتی‌های مربوط به LNG است. LNG هدف جدی و بعدی تحریم‌های کشورهای اروپایی است که هم در بسته ۱۹ تحریمی اتحادیه اروپا بود هم شئون مختلف آن به تدریج دارد شامل تحریم می‌شود.

شماره خبر: ۲۹۲۱ تاریخ انتشار خبر: ۲۶ خرداد ۱۴۰۵ (۱۶ ژوئن ۲۰۲۶)
برچسب: تانکرهای حامل LNG، بیمه، فناوری، بانک «ویاتیچ»، بانک «اوروفاینانس موسنار»،
بانک «یاندکس»، چین، ترکیه، انگلیس

♦ پایان معافیت نفتی روسیه

در روز ۲۷ خرداد ۱۴۰۵ (۱۷ ژوئن ۲۰۲۶) سومین معافیت فروش نفت روسیه به اتمام رسید. این معافیت سومین معافیتی بود که پس از تجاوز آمریکایی-صهیونیستی علیه ایران، برای روسیه صادر شد. معافیت اخیر در تاریخ ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ (۱۸ مه) آغاز شد و مهلت آن تا روز ۲۷ خرداد (۱۷ ژوئن) بود.

تحلیل

به دنبال افزایش قیمت نفت در طول جنگ ایران، آمریکا به سرعت در صدد کنترل بازار نفت برآمد. در این راستا یکی از راهبردهای واشنگتن، صدور معافیت نفتی با هدف افزایش عرضه نفت روسیه به بازار جهانی بود. در عین حال معافیت تحریمی کارویژه‌ی دیگری نیز داشت که به دلیل کمبود عرضه کشورها به دنبال منابع محدود بازار از جمله روسیه بودند خطر از بین رفتن ساختارهای تحریمی افزایش یافت. معافیت تحریمی موجب شد کشورها از طریق این سازوکار اقدام به خرید نفت نمایند و سپس در دوران تعادل عرضه، مجدداً به ساختار تحریمی روی آورند. بدین ترتیب کارویژه‌ی این معافیت‌ها کنترل قیمت جهانی نفت و جلوگیری از حرکت کشورها به خرید نفت خارج از چهارچوب تحریمی آمریکا بود.

شماره خبر: ۲۹۲۲ تاریخ انتشار خبر: ۲۷ خرداد ۱۴۰۵ (۱۷ ژوئن ۲۰۲۶)

برچسب: معافیت نفتی، روسیه، وزارت خزانه‌داری، جنگ ایران

روسیه: تحلیل وقایع و چشم انداز آینده

جنگ روسیه و اوکراین تقریباً در تمامی زمینه‌ها به فرسایش رسیده است. در ماه‌های اخیر در بعد نظامی، هم اوکراین توانسته بخشی را آزاد کند هم روسیه توانسته مناطق جدیدی را تصرف کند. اما سرعت تصرف به شدت کاهش پیدا کرده است. همچنین به دلیل افزایش قیمت انرژی ناشی از جنگ ایران و آمریکا، روسیه توانست درآمد خود را افزایش دهد و در ماه می علی‌رغم حفظ حجم صادرات، توانست به واسطه افزایش قیمت ۲ درصد بیش از ماه آوریل از صادرات انواع انرژی درآمد داشته باشد. البته با کاهش قیمت ناشی از تفاهم ایران و آمریکا این موضوع نیز با چالش رو به رو خواهد شد. از طرف دیگر حجم حملات دو کشور به یکدیگر افزایش پیدا کرده و برخی از زیرساخت‌های دو طرف نیز مورد هدف قرار گرفته و به همین دلیل ظرفیت افزایش صادرات روسیه نیز با محدودیت‌هایی رو به رو بوده است و حجم صادرات در ماه‌های اخیر نسبت به مدت مشابه در سال ۲۰۲۵ کاهش پیدا کرده است و افزایش درآمد ناشی از افزایش قیمت بوده است. بنابراین کاهش قیمت انرژی و افزایش حملات اوکراین به ظرفیت‌های انرژی روسیه به خصوص پالایشگاه‌ها می‌تواند به مشکل جدید برای روسیه تبدیل شود. کاهش قیمت انرژی همچنین می‌تواند اعمال تحریم اروپا و آمریکا بر روسیه را افزایش دهد.

در مجموع باید گفت جنگ روسیه و اوکراین به فرسایش رسیده است. از سوی دیگر اقتصاد روسیه به طور کامل در حال جدا شدن از نظام مالی مرسوم است. این موضوع دائماً ادامه دارد. لذا چشم انداز آینده می‌تواند متاثر از اقدامات میدان یا رخ دادن یک اتفاق مهم در میدان باشد، در غیر این صورت این روند احتمالاً ادامه خواهد داشت تا اینکه معادله جدیدی تثبیت شود.

ISA CENTER

International & Strategic
Analysis Center